

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

V. évfolyam

2008/4. sz.

Corvinát használó egyházi könyvtárak II. találkozója

Budapest, OKGYK
2008. november 17.

November 17-én rendeztük meg a Corvina könyvtári szoftvert használó egyházi könyvtárak és könyvtárosok második találkozóját. A 2007-ben megtartott első rendezvény Tihanyban volt, és a kollégák egyhangúan megszavazták, hogy próbáljuk rendszeressé tenni ezeket a találkozókat.

A második alkalomra Budapesten, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia irodaházában került sor. Az egyházi könyvtáros kollégák mellett az idei évben világi könyvtárosokat is vártunk a találkozóra. Az előadásokban hallhattunk az új űrlapos feldolgozó modul előnyeiről és hátrányairól, a könyvtárhasználati adatok összegyűjtéséről és az internetes katalógus használatának elemzési lehetőségéről. Czoboly Miklós, az E-Corvina Kft. ügyvezetője tájékoztatott minket a szoftver fejlesztési irányairól és a várható újdonságokról.

Béniné Virág Mária a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár informatikai vezetője bemutatta, hogy a Szabó Ervin Könyvtár hogyan használja ki a Corvina adta lehetőségeket, és milyen új informatikai szolgáltatásokat vezettek be a könyvtár internetes portálján. Betekintést nyerhettünk arról, hogy egy korszerű könyvtár hogyan használja ki a web 2.0 adta lehetőségeket a könyvtárhasználat népszerűsítésében, és milyen új online szolgáltatások lehetségesek. Az előadások után kerekasztal-beszélgetést tartottunk az egyházi könyvtárak webes megjelenéséről, a közös portálok megvalósításának lehetőségéről.

Mindannyian sok új szempontot és lehetőséget ismerhettünk meg az előadások és beszélgetések során. Reméljük, hogy a Corvinát használó egyházi könyvtárak harmadik találkozója ismét több napos rendezvény lesz, gazdag programokkal és tartalmas együttléttel.

Baranya Péter

Miscellanea – MOKKA-R műhelymunkák

Tudományos konferencia és tagozati gyűlés
Budapest, OSZK
2008. december 12.

A MOKKA-R¹ közgyűlése előtt immáron második alkalommal került sor a régi könyves konferenciára.

P. Vásárhelyi Judit a Régi Magyar Szerzők (RMSz) I. kötetét mutatta be. A Wix Györgyné által összeállított hiánypótló mű 6484 hungarus személy adatait tartalmazza. Ezek a szerzők vagy Magyarországon születtek, vagy legalább két évig Magyarországon tevékenykedtek, s 1700 előtt nyomtatott mű (művek) szellemi létrehozásában közreműködtek. Az egyes szerzők egységesített névalakja nagy segítséget jelent minden régi könyvet leíró könyvtárosnak. Emellett egy-egy szócikk tartalmazza a különböző névalakokat, a születési-

¹ Magyar Országos Közös Katalógus Régi Nyomtatványok Tagozata.

EKE HÍRLEVELE

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

V. évfolyam

2008/4. sz.

halálózási dátumokat, a tanulmányi és működési területeket, az adatok forrásait, utalókat. Keresztnév- és helységnévmutató zárja a kötetet. Az RMNy-Csoport feladatának tekinti az adatok folyamatos javítását, bővítését, adatbázisban rögzítését, ezért mindenkit kérnek arra, hogy észrevételeit juttassa el az OSZK RMNy Bibliográfiai Szerkesztőségébe. A jövő feladata lesz a csak kéziratot író szerzők jegyzékének az összeállítása. A MOKKA-R authority rekordként átveszi az RMSz I. egységesített névalakjait.

A MOKKA-R feladatának tekinti a határon túli magyar könyvtárakkal való kapcsolattartást, szakmai tanácsadást. **Emődi András** a partiumi könyvtárakkal kapcsolatos mintegy tíz éves munkájáról számolt be képekkel gazdagon illusztrált előadásában. A Váradi és a Szatmári Római Katolikus Egyházmegye könyvanyagának a megmentése, püspöki utasításra, lenyűgöző eredményességgel zajlik. Begyűjtik a plébániákon lévő veszélyeztetett könyvanyagot, és a püspöki székhelyeken erre kijelölt, felújított, új fapalcokkal ellátott termekben helyezik el. Proveniencia szerint rendezve tárolják a könyveket. Eredeti helyükön hagyják azokat a könyvtárakat, amelyeknek megfelelő a kezelése, de ezekből is az ősnymtatványokat, az antikvákat és az RMK-kat begyűjtik az egyházmegyei könyvtárba. A munka nagy részét, tudós könyvtárosként és történészként, Emődi András végzi, de a leltári rend felállításában például Szatmárban segítségére voltak a Szelestei N. László vezetésével dolgozó egyetemisták is. A feldolgozási munka folyamatosan halad. Emődi András elkészítette, és az OSZK a Nagyvárad Egyházmegyével közösen kiadta a Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegyei Könyvtár régi állománya katalógusának két kötetét: az ősnymtatványok, antikvák, RMK-k és 17. századi nyomtatványok katalógusát. (*A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei 1-2.*)

Németh Gábor, az OSZK Reguly Antal Műemlékkönyvtárának vezetője a 18. századi zirci ciszterci könyvtárt mutatta be. A könyvtár középkori története a könyvanyag pusztulásával zárult, 1552-re elnéptelenedett az apátság. Az újraalapítást a sziléziai Heinrichau apátság végezte, amely, Pápán keresztül, végül 1726-ban, három szerzetessel indította újra az életet Zircen. A meglévő kötetkatalógusok és possessorok alapján lehet nyomon követni a könyvtár kialakulását. A 19. század eleji katalógus szerint a könyvtár 4167 kötetben 2135 művet tartalmazott. Legnagyobb részt teológiai, illetve történeti művek találhatók köztük. (Ld. erről még Németh Gábor cikkét: *A zirci apátság könyvállománya a 18. században* = Magyar Könyvszemle, 123 (2007), 1. sz., 114-120.)

Schmidt Szonja, altajisztika-könyvtár szakon végzett doktorandusz érdekes területre vezette hallgatóságát. Arra igyekezett választ adni, hogy miért indult későn, csak a 18. században az oszmán nyomdászat, s mi is volt az ún. Műtefferika-nyomda. A kéziratok másolói és a muszlim tudósok ellenállása mellett az is késleltette a nyomtatás megindulását, hogy az arab írást, illetve a Korán nyelvét szentnek és sérthetetlennek, a művészi kalligráfiával írt kéziratokat változtathatatlanak tartották. A 18. századi történeti háttér megrajzolásával az előadó rámutatott, hogy ez a kor az oszmán birodalomban a kulturális nyitás: megélnékültek a francia kulturális kapcsolatok, elkezdtek fordítani más európai szerzők műveit, megindult az oktatás újjászervezése. Az első oszmán nyomdász izgalmas életpályája Erdélyben kezdődött. Ibrahim Műtefferikának nevezik (az utóbbi foglalkozási név: diplomáciai hivatalt ellátó állami hivatalnokot jelent). Kolozsvárott született 1670 körül, eredetileg talán unitárius vallású lehetett. Nem csak diplomataként és II. Rákóczi Ferenc mellett segítőként és tolmácsként tevékenykedett, hanem jelentős irodalmi munkásságot is kifejtett. 1729-ben megindított nyomdájában 17 nyomtatvány jelent meg: a medresszék igényeit szem előtt tartó szótárak, természettudományos művek, melyek elé maga írt előszót,

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

V. évfolyam

2008/4. sz.

francia nyelvű oszmán nyelvkönyv etc. *Bölcs gondolatok a népek rendszeréről* c. művében az oszmán birodalom megújításához adott tanácsokat. 1747-es halálával bezárt nyomdája. Ibrahim Müteferrika munkásságáról több tanulmány is született már, nyomdászati tevékenységéről Schmidt Szonja szakdolgozatában olvashatunk bővebben.

A konferencia záró bemutatóját **Keveházi Katalin**, a MOKKA-R Tagozat elnöke tartotta, aki vázolta a régi könyves adatbázis szerkezetét és szolgáltatásait. A MOKKA-R-be beépülnek a nyomtatott bibliográfiák, az egyházi könyvtárak kézirat-katalógusai, a meglévő adatbázisok, a nagyobb könyvtárakban folyamatosan készülő rekordok, a Bodza-rendszerben feldolgozott kisebb könyvállományok és az MKDNY (Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása). (Ld. még <http://bodza.bibl.u-szeged.hu/>, ill. <http://www.eruditio.hu/mokka-r/>.)

A közel 140.000 rekordot tartalmazó állományt és az adatbázist, mint erről a közgyűlésen értesülhettünk, folyamatosan fejlesztik: tervezik a kéziratok bejelentésére alkalmas felület elkészítését, a *Fragmenta et codices in bibliothecis Hungariae* c. sorozat betöltését, a *Clavis typographorum regionis Carpathiae* adatbázis betöltését. A MOKKA-R Bodza keretrendszere biztosítja az RMNy tételek elektronikus javításait, ill. az RMNy 5. kötetének szerkesztését. Továbbra is megszervezik az éves régi könyves tudományos konferenciát, ill. kiadják a mostani konferencia előadásait.

A közgyűlésen új egyházi könyvtárral is gyarapodott a MOKKA-R Tagozat, amelynek így 40-re nőtt a taglétszáma: felvették tagozati partner könyvtárként az Esztergomi Hittudományi Főiskola Könyvtárát.

Köszönet a színvonalas rendezvényért a MOKKA-R elnökének, Keveházi Katalinnak és projektvezetőjének, Hegyi Ádámnak.

H. Hubert Gabriella

Az első konferencia
előadásait már nyomtatott
formában is olvashatjuk.